

MAN & Co.
TEL. 68671
EDAM
ook voor
kunstspel
RGELS
oor 't gehele land.

RTZ Gz.
OVERZICHT
ESCHIEDENIS.

DRUK
40 cts.

& LE COINTRE
105

RE - GOES

leugd
ORTVAREN

RDAM.

schrijver:

ugd-
te verrichten.
allen.

ds. royaal 80.
nzening van

AN
VISSER

et Christelijk
vervaardigen
portretten in
kist, bedraagt
ingen kunnen
ad.

LE COINTRE.

op proefnummers

istratie

inschrijven van
len rechte
igen

inzage

ollen rechte
len

urisregeling
E COINTRE

7e JAARGANG

No. 41

8 JULI '27

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Ds K. Fernhout, Vriesland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds J. G. Kunst, Arnhem; Ds H. W. Laman, Assen; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds J. C. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goea.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f1.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

Tot nadere aankondiging is het adres van den Eindredacteur: DUITSCHE KAMPWEG 10, WOLFHEZEN.

INHOUD. Coué en de Ethiek. IV. — Uit de Schrift. Lopen onder de okseken (Jer. 38:12). — Kerkelijk Leven: De samenstelling der a.s. Gen. Synode. Nog steeds bewoeld. — Geestelijke Adviezen: 1 Op Zondag reizen van Predikanten. — Literatuur en Kunst: Noodige waarschuwing. — Het Boek van de Week. — Uit de Brieven. Kerken. — Perschoon. — Ingezonden. — Kerknieuws.

COUÉ EN DE ETHIEK.

IV.

Door alleen een ethische beoordeeling te willen geven van de methode-Coué hebben wij onze taak zeer beperkt.

Dat is noodzakelijk.

Want naar Dr L. van der Horst in zijn reeds vermeld referaat terecht opmerkt: „Het Couéisme is in de mode: in Amerika, Frankrijk, Duitsland vinden duizenden rust en levensvreugde door deze behandeling”.

Over zulk een nieuwe en wijd om zich heen grijpende beweging zou niteraard heel wat zijn te schrijven.

Daarom is begrenzing vanzelf gewenscht.

Bis vinden we in de vraag: hoe hebben wij als christenen, als Gereformeerden te staan tegenover het Couéisme?

Wij zullen echter wel doen die vraag te splitsen.

Men kan het Couéisme beoordeelen naar zijn theorie en naar zijn praktijk.

Daarop heeft men ter dege te letten.

Vooral bij verschijnselen op medisch gebied.

Men is maar al te zeer geneigd om te redeneeren: want een theorie verwerpelijk is, kan de praktijk onmogelijk deugen.

Of ook: aan de resultaten der behandeling wordt de theorie gekend.

Nu is dit volstrekt niet altijd waar.

Er zijn medische behandelingen, waarvan in de praktijk de beste gevolgen gezien worden en waarvoor zelfs geen aannemelijke theorie bestaat.

Iets kan door ervaring probaat zijn gebleken, terwijl men nog naar een verklaring zoekt.

Misschien vindt men nergens zooveel voorbeelden, dat theorie en praktijk niet op elkander kloppen als juist hier.

Daarom is het op zichzelf denkbaar, dat het Couéisme in de praktijk vaak tot genezing leidt en dat er in die praktijk ook niets is te vinden, waarover de Gereformeerde ethiek haar veto uitsprekt of wat niet voor „reformatie” vatbaar is, terwijl toch de theorie, welke Coué e.s. er voor opstelt van ons standpunt onaanvaardbaar is.

Wij willen dus eerst ons oordeel bepalen over de theorie van Coué.

En dan kan dit oordeel niet gunstig luiden.

Wij zwijgen gelijk afgesproken is van psychologische en andere bezwaren.

Slechts moet het ons even van het hart, dat de vereenzelviging van het onbewuste en de verbeelding ons zulk een psychologische enormiteit lijkt, dat het ons nog verwondert, dat wetenschappelijke mannen zoo iets kunnen laten passeeren. Het is wel waar, dat op psychologisch terrein ieder zowat eigen denkbeelden kan huldigen en dat noch de wet van het kleinst gemeene veelvoud noch die van den grootst gemeenen deeler hierop van toepassing schijnen, dat de moderne psycho-

logie een tohuwaboehoe is, waarin nog niemand orde heeft kunnen scheppen, zoodat de grootste betise tegelijk als een vonk van hooger vernuft kan worden bewonderd, maar de psychologische grondbegrippen van Coué zijn zoo krom, dat ze toch algemeen moesten worden afgewezen.

Daar heeft men b.v. ook zijn opvatting van den wil. „Het is niet de wil, maar de verbeelding, die doet handelen”, aldus zijn axioma. Hier verward Coué eenvoudig wil met wilsinspanning. Zelfs de primitiefste onderscheidingen schijnt hij niet te kennen.

Zoo ook heeft hij er geen erg in, dat heel zijn methode niet rust op autosuggestie (suggestie van den persoon zelf, die de behandeling ondergaat), maar gewoon op suggestie en wel op suggestie van Coué en zijn geestdriftige volgelingen, zijn schare van vereerders en aanbidders. Zij zijn het die de atmosfeer rond de zieken met bepaalde Couéïstische dranggedachten bezwangeren. Dat Coué zelf dit ontkent, doet hiervan natuurlijk niets af. Daarin ligt juist de groote waan van Coué.

Doch genoeg hiervan.

Nu onze ethische bezwaren.

Het eerste is wel dit, dat volgens Coué de genezing een produkt is van 's menschen verbeelding, van zijn wensch. Het onbewuste regeert in hem. Daarboven staat slechts één macht. Dat is de mensch zelf.

Het stelsel van Coué is dan ook geheel in harmonie met den geest van onzen tijd. De mensch stelt zelf vast wat zedelijk en wat onzedelijk is. De mensch bepaalt wat schoon en wat leelijk is. De mensch heeft slechts te denken: ik ben gezond en hij is gezond.

De methode-Coué is daarom opgebouwd op de autonomie van den mensch.

Die theorie is niet met een kleine wijziging pasklaar te maken voor den geloovige. Uit wat wij een vorig maal aanhaalden bleek reeds, dat Coué voor de „godsdienstige” dame eigenlijk geen antwoord had. Hij liet haar met haar vraag staan. Zij schafte peinzend zichzelf een oplossing. En wat de goede Brooks ondernam om eventuele godsdienstige bezwaren te ondervangen, kan moeilijk anders dan een schouderophalen uitlokken. De teksten uit het Nieuwe Testament heeft hij er zoo'n beetje bijgesleept. De toevoeging in de algemeene formule „met Gods hulp” kan niet hooger dan als verlegenheidsoplossing aangeslagen. Hij is de Angelsaks, die gaarne met een godsdienstig vernisje al te rauwe redeneeringen overstrikt.

Natuurlijk aanvaardt de Gereformeerde gaarne, dat God in Zijn algemeene genade sanelende, genezende krachten gelegd heeft, zowat in de natuur buiten den mensch als ook in de natuur van den mensch zelf, zijn lichamelijke en zijn psychische. Gelijk de koorts een heilzame reactie is van het lichaam tegen een schadelijken agens, zoo reageert de menselijke natuur op honderderlei manieren tegen invloeden, welke zijn gezondheid bedreigen. Maar dat zijn allemaal middelen, welke de Almachtige heeft gegeven. Deze werken soms geheel onafhankelijk van menschelek weten en willen, soms kunnen zij ook door den mensch te baat worden genomen. Dat is alleszins geoorloofd.

Maar de autosuggestie, gelijk Coué haar bedoelt, kan niet onder die middelen worden gerangschikt.

Zij is niet iets wat de mensch vindt, maar iets wat hij bepaalt.

Met het voorzienig bestel Gods heeft hij niet te rekenen. Hij behoeft niet het voorbehoud te maken: niet mijn wil, o Heere, maar de Uwe geschiede.

Integendeel.

Elk voorbehoud is uit den boeze.

Zoolang er nog maar eenige twijfel in den zieke overblijft of God hem misschien niet langs anderen weg wil leiden, is de kracht der autosuggestie gebroken.

Hij moet het zich elken morgen en elken avond heel zijn leven door onvoorwaardelijk suggereeren: iederen dag in alle opzichten word ik hoe langer hoe beter en bij bijzondere pijnen: het gaat over, het gaat over.

Doch dat Hij, die den mensch zegent, maar ook tuchtigt daarin ook een woord te spreken heeft, dat Hij zelfs het eerste en het laatste en het hoogste en het beslissende woord te spreken heeft, kan het Couéisme niet toegeven.

Dan is het als theorie weg.

Het „met Gods hulp” van Brooks kan dan ook niet anders beteekenen, dan dat God door den mensch wordt geannexoord.

God in krankheid knecht van den mensch!

Zoo is er dan in de theorie van Coué geen plaats voor een almachtig God.

Eigenlijk moet het verwonderen, dat, als de mensch zijn genezing zelf in de hand heeft, een volbloed Couéïst nog sterven kan.

Het meest verwondert het nog, dat Coué zelf niet zoo stokoud geworden is.

Als het tot den laatsten dag zijns levens hoe langer hoe beter met hem ging, dan moet gevraagd: hoe kwam het, dat hij juist toen hij zoo gezond moet zijn geweest als nooit tevoren, het leven verliet?

Hij bereikt nog niet eens den leeftijd van den sterke!

Voor het raadsel van den dood heeft ook Coué gestaan.

Hij roert het in zijn werkje even aan.

Maar hij wipt er over heen.

En toch: de dood is de proef op de som van de onwaarheid van de Couéïstische theorie.

Niet de mensch heeft zijn gezondheid in de hand.

God heeft het den mensch gezet eenmaal te sterven.

Een tweede principiële bezwaar tegen het theoretisch Couéisme is het miskennen van de ziekte als gevolg van de zonde.

Het woord „zonde” komt natuurlijk bij Coué niet voor.

Maar kan misschien wat hij een verkeerde werking der ongetemde verbeelding noemt door ons als zonde worden uitgelegd?

Ook dat is niet mogelijk.

Immers ontstaan volgens Coué verreweg de meeste uit de verbeelding.

Zonder nu zoover te gaan, dat op het standpunt van Coué zonde eigenlijk niets dan verbeelding is, zouden wij wel moeten aannemen, dat de zonde hoofdzakelijk de verbeelding heeft aangetast.

Daardoor worden de schrikkelijke gevolgen van

de zonde, ook bij christianiseering van de theorie van Coué, tot een minimum gereduceerd.

Zij doordringen niet heel het bestaan van den mensch.

En dat niet alleen.

Maar met de erfzonde weet men bij deze theorie in het geheel geen raad.

Het is de ongetemde verbeelding van den enkelen mensch, die waanvoorstellingen oproept en ziekten realiseert.

Daarvan alleen heeft hij zich te verlossen.

Van de zonden der vaderen, welke bezocht worden aan de kinderen, heeft hij geen verlossing nodig.

Trouwens, ook zonder religieuze motieven te doen gelden, heeft Coué voor het probleem der erfelijkheid geen oog.

Daarvoor is zijn systeem te oppervlakkig.

En uit ethisch oogpunt beschouwd, is het onchristelijk.

Ons derde bezwaar hangt met ons tweede ten nauwste samen.

Coué wil ook zoogenaamde morele gebreken genezen.

Hij beschouwt die als ziekten.

Dat wil dus zeggen, dat voor hem zonden niets dan ziekten zijn.

Ook daarin sluit hij zich aan bij vele moderne theorieën, theorieën, welke echter voor den christen geoordeeld zijn.

De zonde is niet meer overtreding van Gods wet.

Zij is geen ethisch kwaad.

Zij valt niet onder de ethische beoordeeling, de beoordeeling van goed of slecht.

Het spreekt vanzelf, dat de Gereformeerde ethiek tegenover zulk een beschouwing onverzoonlijk staat.

De konsekwenties van deze theorie zijn dan ook in flagranten strijd met Gods Woord.

Tegenover den eisch van wedergeboorte en bekeering, waarmee het evangelie tot den mensch komt, predikt Coué verlossing der menscheit van het innerlijke kwaad, verbetering der maatschappij door bewuste autosuggestie.

Hier neemt alzoo de bewuste autosuggestie de plaats van wedergeboorte en bekeering in.

Men zal ons toestemmen, dat het volkomen ijdel is deze theorie ooit christelijk te willen maken.

Christendom en theoretisch Couéisme zijn in dit opzicht antipoden.

Men late dan ook alle verchristelijkingspogingen achterwege.

Hier is alleen ruimte voor antithese.

Van onze vele bezwaren stippen wij er nog een paar aan.

Gelijk uit Coué's opvoedkundige wenken bleek, heeft de suggestie zich ook van onwaarheid te bedienen. Wanneer een kind lui is geweest, moet men het wijsmaken, dat het dien dag beter is gegaan dan den vorigen, ook al is het een onwaarheid.

Algezien van de gedachte, dat dit in de praktijk tot vreemde toestanden zal leiden, dat het alleen een geschikte methode is om bolsjewieken te kweken, dat het kind bij zichzelf zal overleggen: zoo, gaat het beter, nu ik lui ben geweest, dan zal ik morgen maar nog luiër zijn, brengt dit de leugen in de opvoeding.

Dat geeft een kijkje op heel de theorie van Coué.

Want gelijk de ouder met zijn suggestie tegenover het kind, staat de mensch met zijn autosuggestie tegenover zichzelf.

Hij moet zich diets maken, dat het beter gaat, ook al is het niet waar.

Al gaat een zieke achteruit, toch moet hij er bij blijven: elken dag word ik in alle opzichten hoe langer hoe beter.

Zoo staat het Couéisme op gespannen voet met de waarheid.

Het kan daarom aan het scherpe vonnis der Gereformeerde Ethiek niet ontkomen.

Bewuste autosuggestie!

Inwerking door onze gedachte op het onbewuste in ons en als gevolg daarvan lichamelijke en zedelijke verbetering!

Wie beluistert hierin niet de mateloze pretentie van een verwaand intellektualisme?

Dit intellektualisme overwoekert al het andere in den mensch.

Gedachteconcentratie wordt het een en het al. Wat de mensch op die bepaalde wijze denkt is.

Maar de schijnbaar hoogste zekerheid moet omslaan in den uitersten twijfel.

De mensch zal vragen: is alles wat is niet slechts door mij gedacht, is het geen illusie?

En in stee van het zelfvertrouwen te verhoogen zal het theoretisch Couéisme velen tot psychische zelfontwrichting brengen.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Lompen onder de okselen.

En Ebed-Melech de Moorman zeide tot Jeremia: Let nu deze oude, verscheurde en versletene lompen onder de okselen uwer armen, van anderen aan de zeelen. En Jeremia deed alzoo. Jeremia 38:12.

Dat was een Moorman, die Jeremia uit den kuil haalde. Uit haat hadden mannen van zijn volk hem erin geworpen.

En let nu op de teerheid, waarmee hij te werk gaat, deze Moorman.

Hij neemt lompen — oude en versletene — op dat Jeremia ze onder de zeelen kan leggen, onder zijn okselen, opdat die zeelen niet in zijn vleesch knippen.

Dat was van een man leeder bedacht.

Zoo doet de zorg, de liefdezorg.

Waar een hart is, daar denkt men ook om kleinigheden. Als er dan zeelen noodig zijn, die pijn doen, dan zijn er ook wel lompen te vinden, die zacht zijn.

Wij kunnen van dezen Moorman veel leeren. Het gaat niet om de daad zonder meer, maar ook om de gesteldheid van ons hart onder de daad.

En die gesteldheid van ons hart blijkt niet steeds uit onze daad zoo duidelijk. Maar wel uit die kleine dingen, die ons zoo typeeren.

Wij mogen ook in dezen de kleine dingen niet verachten. We hebben er in ons drukke leven wel eens geen tijd voor, en we vinden in ons veelbewogen bezig-zijn wel dikwijls geen „gelegenheid“ om teer en zachtmoedig te zijn, en om op kleinigheden te letten.

En toch, uit die kleinigheden spreekt zoo veel. En door die kleine dingen is het leven juist zoo rijk.

In die kleine dingen spreekt de liefde.

Juist als we christen zijn verstaan we dat.

Immers dan leven ook wij bij den voortdurend door die zachte steunsels, en door die liefdevolle hulpe, die onze Christus ons schenkt. Want dit is 't eigenaardige, we moeten wel eens pijn lijden, om geholpen en gered te worden. Zooals Jeremia — die uit den kuil werd opgetrokken — maar er is ook de teerheid.

En dit is de liefde van onzen Christus, dat Hij, wanneer Hij komt met Zijn koninklijke kracht, ook is de barmhartige Hoogepriester.

Hij slaat... Maar steunt tegelijk...

Meer: Hij is het, die de slagen, die wij verdienen, eens opving, en die zichzelf stelde tusschen ons en de roede van Gods toorn. Als een verachte en verworpen... voor ons.

Ja — indien we Hem kennen als onze hope.

Indien gij dan het leven in zulk een Jezus kent en mint, hoe zult ge dan anders kunnen dan ootmoedig van Hem te vragen:

„Heere — mijn Heiland — die mij zegt: leert van mij, dat ik zachtmoedig ben... leer mij zachtmoedig te wezen...“

J. W.

KERKELIJK LEVEN.

De samenstelling der a. s. Generale Synode.

Voor eenige weken gaf ons blad de namen van de afgevaardigden naar de e. k. Generale Synode. Daaruit bleek, dat de groote meerderheid van de predikanten, die naar Assen werden gedeputeerd, ook thans weer de kerken te Groningen zullen vertegenwoordigen.

Ons ontbreken de gegevens op het oogenblik — wij hebben onze boekerij niet te onzer beschikking — om na te gaan of nog ooit naar twee opeenvolgende Synodes dezelfde predikanten in zoo grooten getale zijn afgevaardigd.

Zelfs ligt de onderstelling voor de hand, dat, indien sommigen predikanten de lichamelijke krachten te Assen niet hadden begeven, de continuïteit nog grooter zou zijn geweest.

En bijna zeker moet de verandering in Utrecht alleen toegeschreven aan het overlijden van Dr J. C. de Moor.

Niet minder dan zeven Particuliere Synodes kozen dezelfde predikanten-afgevaardigden als naar Assen.

Nu willen wij daarin niet lezen een soort van adhaesiebetuiging onzer kerken aan de Synode van Assen.

Daaraan bestaat in onze kringen geen behoefte. Trouwens, 't zou een tegenstrijdigheid zijn.

De kerken zelf waren te Assen vergaderd en namen daar haar beslissingen, terecht in Israël vermaard.

Nu zullen de kerken tot zichzelf toch niet spreken door de nieuwe afvaardiging: dat hebt gij er in Assen goed afgebracht.

Ook gaat deze afvaardiging langs de personen heen.

De kerken spreken daarmee volstrekt niet uit, dat zij deze predikanten boven anderen vertrouwen. Zelfs geven zij daardoor niet te kennen, dat zij hen bekwaam achten boven anderen.

De betekenis van deze afvaardiging ligt blijkbaar in iets anders.

Vóór de Particuliere Synodes samenkwamen verstoutten wij ons tot het advies om niet allen, die naar Assen waren afgevaardigd, te Groningen door anderen te vervangen.

Uitdrukkelijk schreven wij er bij, dat wij op zichzelf voor de grootst mogelijke afwisseling zijn.

Maar, zoo motiveerden we, in dit speciale geval, waar nog zooveel zaken te behandelen zullen zijn, welke een gevolg zijn van de beslissingen van Assen, is het niet raadzaam, dat nieuwe mannen zich daarin van meetaf moesten inwerken.

De „Gereformeerde medewerker“ van de „N. R. C.“ blies toen hoog van den toren.

Natuurlijk verdraaide hij onze woorden, gelijk hij dat gedurig doet.

Hoewel de man op het oogenblik tamelijk „Assensisch“ is, kan hij niet nalaten achter het scherm der anonymiteit te stoken.

Geheel nieuw bloed moest er in, zoo vond hij. Onze kerken hebben echter den wijsten weg gekozen.

Zelfs kwam er nog een grooter getal van dezelfde predikanten in dan wij strikt noodzakelijk achtten. Onze redeneering was zóó.

Gewoonlijk worden er vijf commissies van praesidies op een Synode benoemd. Zulk een commissie splitst zich nog weleens in twee subcommissies. Laat ons voor de veiligheid dan rekenen op tien commissies. Elk van die commissies zal wel niet een restantje van Assen krijgen, maar laten we toch met deze mogelijkheid rekening houden. Dan is het op zichzelf wenschelijk, dat de Synode over tien predikanten beschikke, voor elke commissie één, die de historie van Assen uit eigen beleven kennen.

Wie zelf weleens in commissies zat, het doet er niet toe op welke gebied, weet, welke onschatbare diensten iemand kan bewijzen, die de interne historie van vroegere zittingen kent.

Dat bespaart heel wat zoeken en uitgaan op informatie.

Men kan van het begin af geregeld doorwerken. Dat zal op de Synode van Groningen wel noodig zijn, willen we op tijd klaar komen.

Want al zullen de meest gewichtige stukken niet op het agendum voorkomen, er is een berg met klein goed.

Juist dat kleine goed houdt vaak het langst op. Het moet stuk voor stuk door de handen heen.

Over kleine dingen wordt in den regel meer gediscussieerd dan over groote.

Daarom zal men van stonde aan op bezuiniging van tijd bedacht moeten zijn.

De kerken hebben door haar afvaardiging daaraan een flinken stoot gegeven.

— Nog steeds bewoikt.

Het is voor den buitenstaander niet gemakkelijk er uit wijs te worden, hoe het nu eigenlijk met de zaak van Dr Van Leeuwen staat.

De vorige week nam de classis Drachten volgens bericht van „De Standaard“ het volgende besluit:

a. uit te spreken, dat met de uitdrukking „zwijgen over zijn verschil van gevoelen“ niet bedoeld is, dat Dr Van Leeuwen over den inhoud van Genesis 2 en 3 zelf zou zwijgen, wat uit den aard der zaak bij zulk belangrijk deel van in de Schrift geopenbaarde waarheid, noch op den kansel, noch op de catechisatie mogelijk is, maar dat hij alleen over „zijn verschil van gevoelen“ moet zwijgen, maar overigens zich heeft te houden aan wat de Schrift er van leert, zonder daarbij in strijd te komen met de uitspraken der Generale Synode;

b. den kerkeraad van Harkema—Opeinde ernstig te adviseeren alles te doen wat in zijn vermogen is om scheuring te voorkomen en overigens hem er op te wijzen, dat hij naar art. 79 en 80 van de Kerkenordening de bevoegdheid heeft, om, wanneer hij meent, dat daartoe genoegzame grond aanwezig is, in vergadering met een genabuurd kerkeraad tot schorsing van Dr Van Leeuwen over te gaan;

c. dat mocht de kerkeraad over de genoegzaamheid van de gronden in twijfel zijn, hem te adviseeren daarover zich om advies te wenden tot de a. s. Gen. Synode;

d. tevens den kerkeraad te adviseeren desnoods met Dr Van Leeuwen te overleggen met het oog

op de willigen dien

De ver

De luch

Vooral

Natuur

om te zw

Gen. 2 er

Zijn gra

Die kor

Het gas

En dan

Daarom

van gevo

De Syn

loslaten e

ign grond

zou lee

Nu blijf

wat de S

Daartoe

Het is

uitspraak

Mogelijk

raakt wa

Maar w

Generale

Ook in

De class

wen opgel

En nu

Harkema

heeft om

zame gro

genabuurd

Leeuwen

Tenzij e

gekomen.

De class

sing ophel

De scho

En toch

bevoegdhe

gaan.

Wordt e

omgespron

Ook ove

Wij meo

wen nog

Nu advi

met Dr v

de moeilij

dat hij zo

Woords.

De form

vraag rijze

Klaarhei

Wij wer

classis Dr

Maar de

En het

Gereforme

Wie spc

Een bro

onder de P

hoe langer

van vacatu

openbare

als ter gh

beschikkin

ten belett

des Maand

voelt zich

deze gewo

dag bij de

en vraagt.

Reeds m

huiverig b

geoorloofde

Er is hij

een breede

voor allen

we elkand

biedigen.

Door vra

of niet geoc

eens ander

ons op te

rechter.

En dit i

trekking van

Daarbij k

de toepassi

haar onbes

liere corres

hoe meer

velen nog

teijke bete

loeh samen

beijden; d

bij lange n